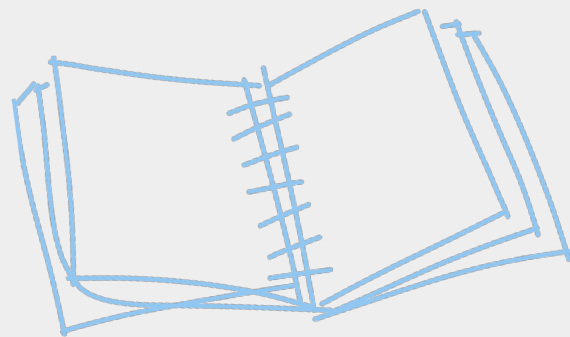
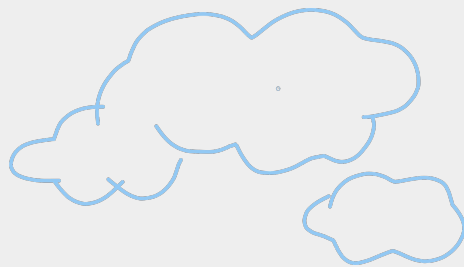

Мінна безпека

9–11 класи

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Міністерство
внутрішніх справ
України

ДСНС
УКРАЇНИ

Правда чи міф

ПРАВДА ЧИ МІФ?

Розтяжку можна знешкодити,
перерізавши дротик.

МІФ

**Розтяжку можна
знешкодити,
перерізавши дротик.**

ПРАВДА

**Ні, це може спричинити вибух.
Тільки фахівець (сапер) може
оцінити ризики розтяжки
та знешкодити її.**

ПРАВДА ЧИ МІФ?

Якщо боєприпас пролежав багато років, він уже не вибухне.

МІФ

**Якщо боєприпас
пролежав багато років,
він уже не вибухне.**

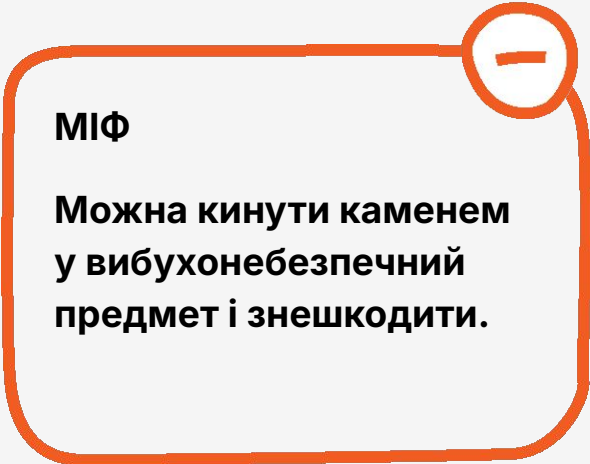
ПРАВДА

**Навіть боєприпаси Першої
світової війни можуть
вибухнути, хоча були
неактивні понад сторіччя.**

ПРАВДА ЧИ МІФ?

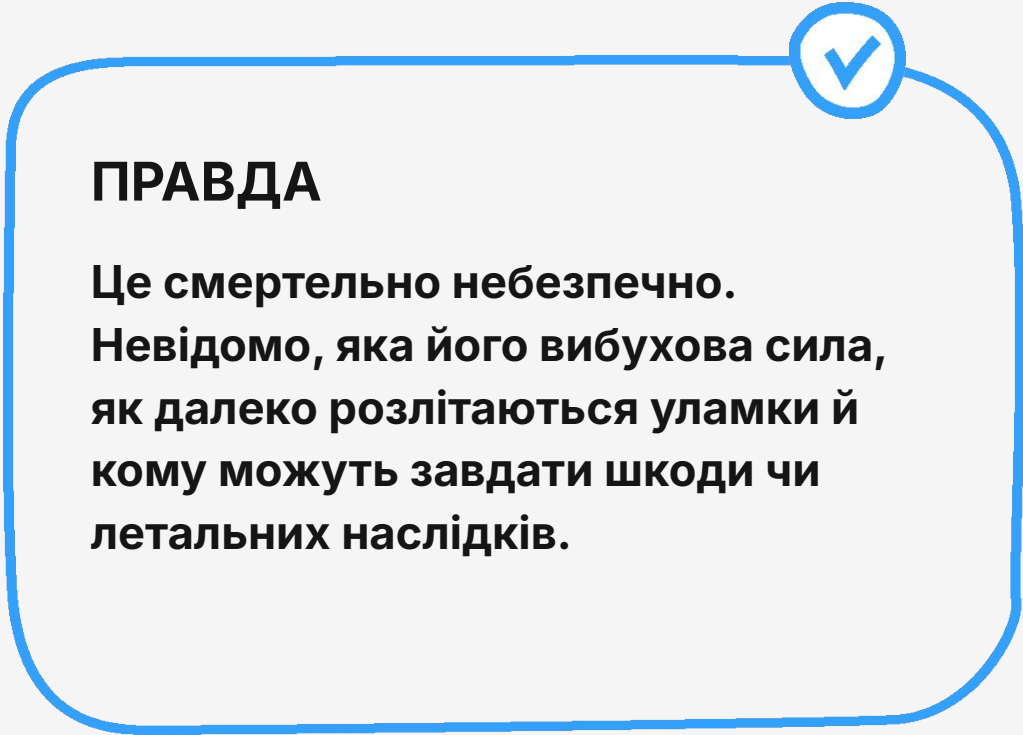
Можна кинути каменем у вибухонебезпечний предмет і знешкодити.

МІФ

**Можна кинути каменем
у вибухонебезпечний
предмет і знешкодити.**

ПРАВДА

**Це смертельно небезпечно.
Невідомо, яка його вибухова сила,
як далеко розлітаються уламки й
кому можуть завдати шкоди чи
летальних наслідків.**

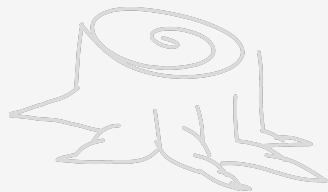
Дискусійний клуб

ЗАПИТАННЯ № 1

Назвіть країни, де були війни
та бойові дії й продовжується
розмінування?

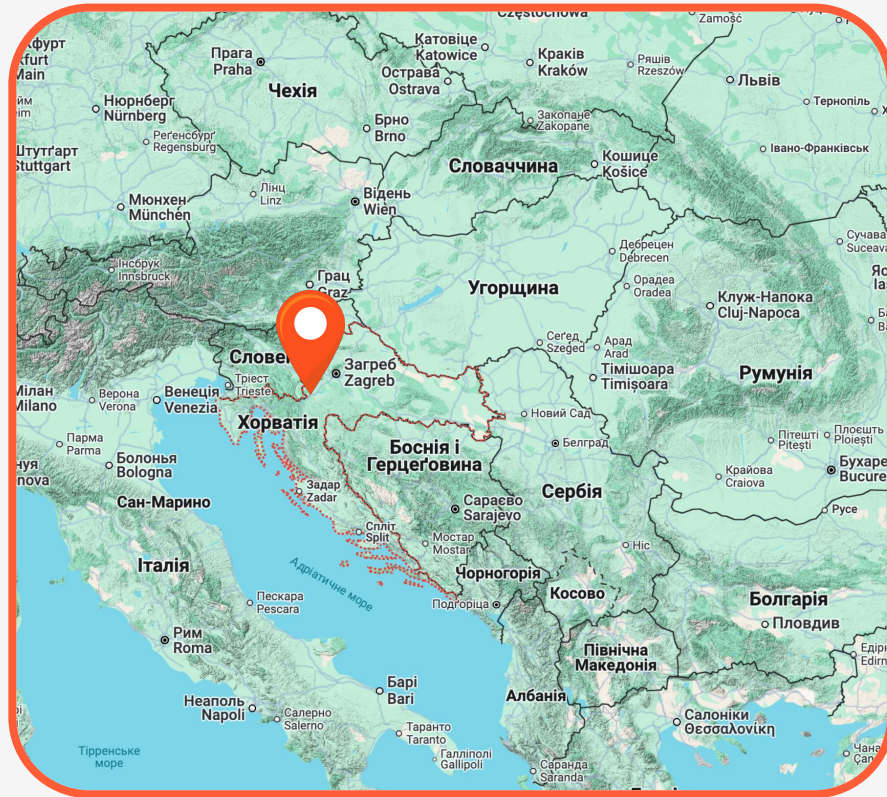

Серед країн, які постраждали
від війн, а їхні території й досі
заміновані, — Хорватія, Афганістан,
Азербайджан, Лаос та інші.

ХОРВАТІЯ

Війна за незалежність Хорватії тривала в 1991–1995 рр., країна була частиною Югославії.

Роботи з розмінування тут планують завершити до 2026 р., їх проводять національні організації. Міни були розкидані **в лісах, на полях, у селах**, біля **житлових будинків**. Усі основні житлові зони очищені, але міни ще є в **лісових та сільськогосподарських районах**.

АФГАНІСТАН

Війна тривала протягом 1979–2021 рр.:
спершу радянсько-афганська війна
1979–1989 рр. і потім громадянська
війна 1990-х рр..

Хоча бойові дії тривали до 2021 р.,
але розмінування почалося
ще наприкінці 80-х. Через тривалість
та інтенсивність бойових дій
Афганістан є однією з найбільш
замінованих країн.

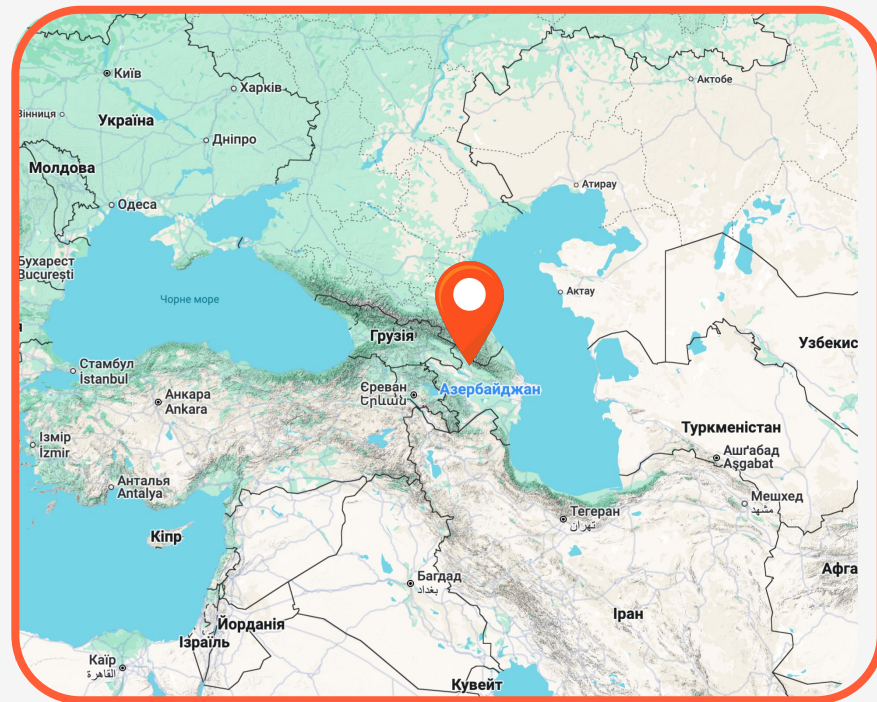

АЗЕРБАЙДЖАН

У 1988–1994 рр. та 2020 р. тривала війна за регіон Нагірний Карабах, який між Вірменією та Азербайджаном.

Після завершення бойових дій у 1994 р. й підписання мирного договору з Вірменією залишилися значні площі, забруднені мінами й нерозірваними боєприпасами. Масштабне розмінування активізувалося після 2020 р., коли Азербайджан повернув контроль над більшістю територій Карабаху.

Основні житлові зони очищені, проте значні мінні загрози залишаються
в сільськогосподарських районах, лісах і гірських місцевостях.

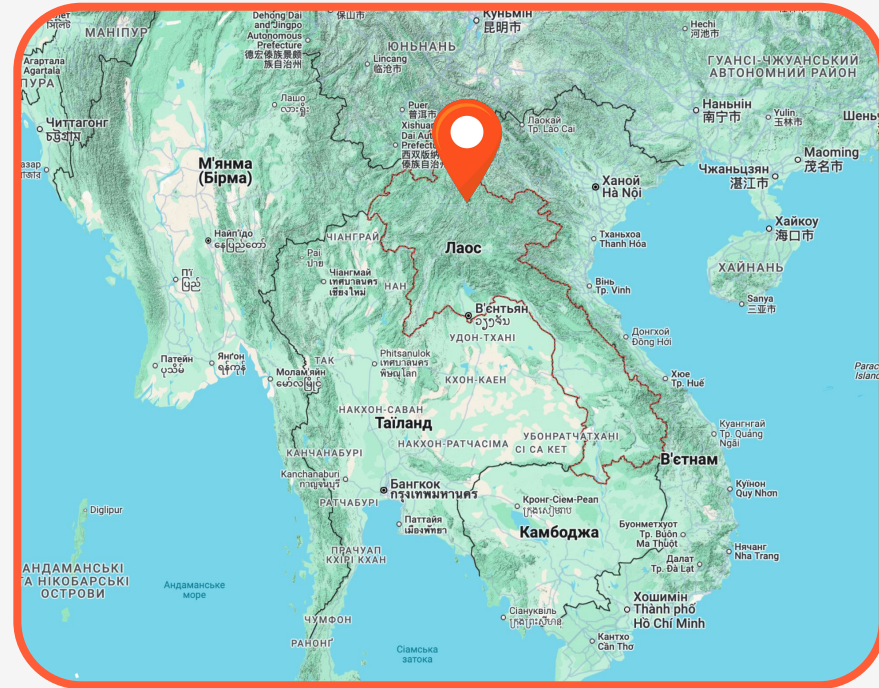

ЛАОС

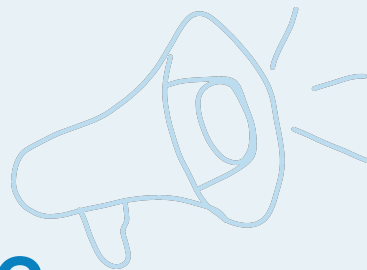
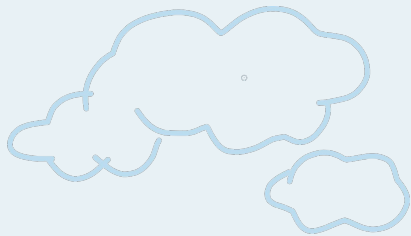
Протягом 1955–1975 рр. тривала війна у В'єтнамі.

Хоч Лаос не був офіційно стороною у війні, але зазнав важких бомбардувань, зокрема касетними снарядами, які скидалися з літаків. Унаслідок цього на території країни залишилося близько 80 млн нерозірваних боєприпасів.

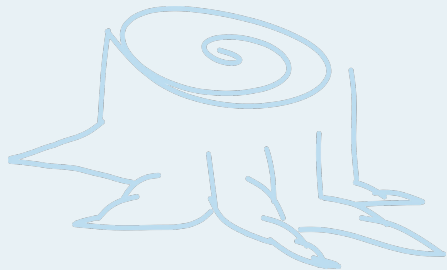
Розмінування почалося в 1990-х рр. і триває досі. Основні житлові зони переважно очищені, але значна кількість вибухонебезпечних предметів залишається **в сільськогосподарських районах, джунглях і гірських регіонах**, що ускладнює безпечне використання землі.

Лаос є прикладом того, що час не деактивує нерозірвані снаряди, і вони залишаються такими ж небезпечними.

**РОЗМІНУВАННЯ ПОТРЕБУЄ
БАГАТО ЧАСУ, А ОТЖЕ,
ОБАЧНОСТІ Й УВАЖНОСТІ
НАСЕЛЕННЯ**

ЩОБ ПОДОЛАТИ ПРОБЛЕМУ МІННОЇ НЕБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ, ЗНАДОБЛЯТЬСЯ ДЕСЯТКИ РОКІВ

Гуманітарне розмінування відрізняється від військового чи оперативного. Воно має на меті розмінувати ділянки, які належать громаді чи приватній особі / компанії і які були заміновані внаслідок бойових дій.

*** Для початку розмінувачі **спілкуються** з місцевим населенням і військовими, щоб ідентифікувати потенційно небезпечну територію.**

*** Потім **обстежують** ділянку спеціальним обладнанням, дронами, часом за участі навчених собак чи навіть щурів особливого африканського виду з надчутливим нюхом.**

*** Далі починається етап **деактивації** знайдених вибухонебезпечних предметів і **повторна перевірка** ділянки.**

**ТІЛЬКИ ПІСЛЯ ПОВНОГО ОЧИЩЕННЯ Й ПЕРЕВІРКИ ДІЛЯНКУ
ПОВЕРТАЮТЬ НА БАЛАНС ГРОМАДИ / ВЛАСНИКАМ.**

**СЕРЕДНЯ ПРОДУКТИВНІСТЬ САПЕРА МОЖЕ
СЯГАТИ ВІД 30 ДО 200 М КВ. НА ДЕНЬ, А В УКРАЇНІ
ПОТЕНЦІЙНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ —
БЛИЗЬКО 140 000 КВ. М.**

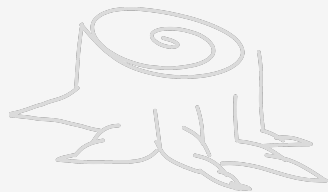
Це більше, ніж площа Греції, Болгарії чи Австрії!

ЗАПИТАННЯ № 2

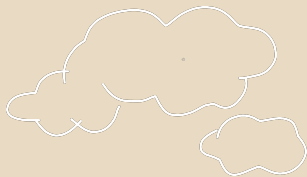
Як замінованість впливає
на економіку країни?

Замінованість — це не лише безпекова проблема, а й потужне економічне «гальмування», що уповільнює розвиток України:

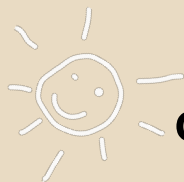
аграрний

промисловий

інфраструктурний

соціальний

ЧАСТО У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ

1 ДЕНЬ БОЙОВИХ ДІЙ = 1 МІСЯЦЬ РОЗМІНУВАННЯ

РОЗМІНУВАННЯ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ДОВГО, АЛЕ Й ДОРОГО.

Розмінування 1 га
в Україні коштує від

40 до 70 тис. грн*

Світовий банк, ЄС, ООН, Уряд
України оцінюють,
що витрати на повне
розмінування становитимуть

29,8 млрд дол*

**дані станом на квітень 2025 р, на вартість розмінування впливає багато факторів і вона може змінюватися*

Збитки України через міни й інші вибухонебезпечні предмети становлять 11,2 млрд дол. щорічно.

Найбільші втрати — через те, що скорочується експорт агропродукції. Україна — один з найбільших експортерів зерна, кукурудзи, соняшника та іншої агропродукції. Проте значна частина замінованих територій — це орні землі, які стає неможливо обробляти.

Це проблема не лише української економіки й екології, але й продовольчої безпеки світу.

*** Минування доріг, мостів, промислових об'єктів і логістичних коридорів ускладнює або робить неможливим відновлення та функціонування промисловості й торгівлі.**

*** Іноземні інвестори бояться вкладати кошти в регіони з високим ризиком обстрілів, атак, забрудненість, що сповільнює відновлення економіки.**

*** Забруднення ВВП стримує реалізацію проєктів з відновлення житла, промислових об'єктів, доріг, сповільнюючи економічне зростання країни.**

Тому Україна прискорює процеси з розмінування та заохочує населення долучатися до саперів та створює умови для більшої кількості компаній, які займаються гуманітарним розмінуванням.

ЯКІ НА ВИГЛЯД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

Вибухонебезпечні предмети в реаліях України

міни

нерозірвані боєприпаси

міни-розтяжки

кластерні боєприпаси

міни-пастки

Різноманітні

за кольором

за розміром

за формою

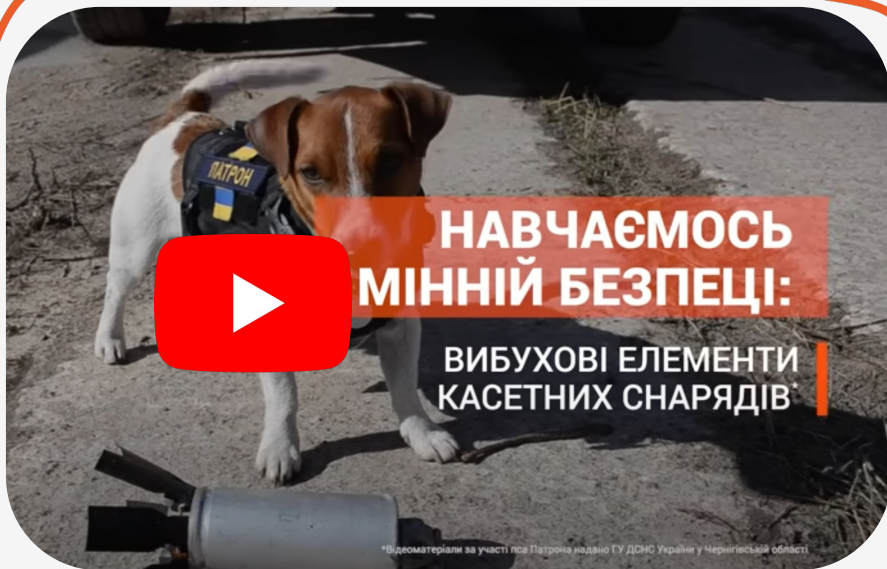
за матеріалом

НОВИЙ ВИД НЕБЕЗПЕКИ — КЛАСТЕРНІ БОЄПРИПАСИ

Це одні з найнебезпечніших снарядів для населення. Лаос понад пів століття потерпає від забруднення боєприпасами — тепер це реалії і України. Скільки б років вони не були на/в землі, все одно залишаються дуже небезпечними.

Натисніть на значок YouTube та перейдіть за покликанням.

КУЛЬКОВІ ОСКОЛКОВІ АВІАБОМБИ —

це теж фрагменти касетних снарядів, схожі
на сріблясті м'ячики

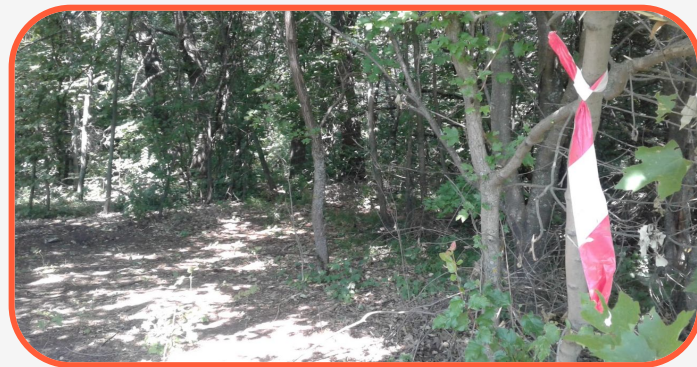

**ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ
ХОВАЮТЬСЯ ТАМ, ДЕ ВЕЛИСЯ
АКТИВНІ БОЙОВІ ДІЇ.**

порослі поля

ліси

**аеродроми
й полігони**

**військова
техніка**

**покинуті та/або зруйновані
будівлі, авто**

залізничні колії

газопроводи

**узбіччя,
ґрунтові стежки**

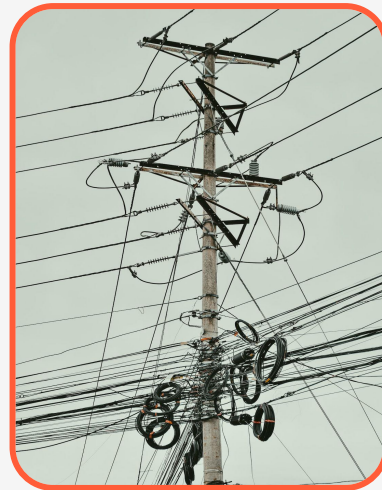
**ями та вибоїни
на асфальтній дорозі**

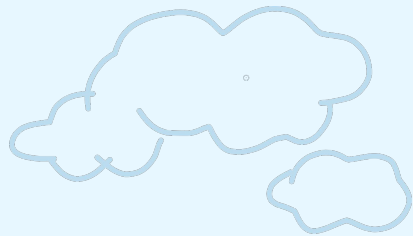
траншеї

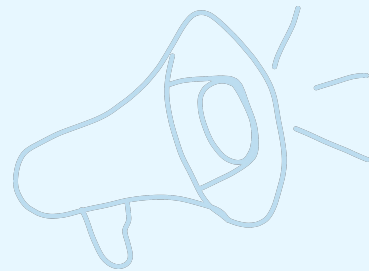
**водойми, мости,
узбережжя**

**лінії
електропередач**

**НАЙБЕЗПЕЧНІШИЙ ШЛЯХ
ПЕРЕСУВАННЯ —
ЦЕ АСФАЛЬТОВАНА ДОРОГА**

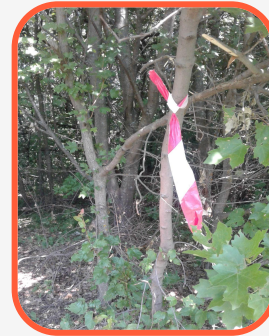

ЗНАКИ, ЯКІ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО МІННУ НЕБЕЗПЕКУ

Офіційні

Неофіційні (саморобні)

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

МІННЕ ПОЛЕ

РУХАТИСЯ КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЕНО!

Якщо є одна міна, висока ймовірність, що поруч можуть бути інші — краще сховані серед листя, присипані землею, гіллям тощо. Тому потрібно одразу кликати на допомогу.

Правила поведінки

01 НЕ підходь!

02 НЕ чіпай!

03 Зателефонуй
101 і повідом
дорослих.

НЕРОЗІРВАНІ БОЄПРИПАСИ

Якщо побачили нерозірваний боєприпас, потрібно припинити рух у сторону предмета, але рухатися дозволено. Оскільки снаряд може вибухнути спонтанно і від будь-якого коливання, важливо швидко покинути цю ділянку.

Правила поведінки

01 НЕ підходь!

02 НЕ чіпай!

03 Повернися
назад
шляхом, яким
прийшов.

04 Зателефонуй
101 і повідом
дорослих.

101

ЄДИНИЙ НОМЕР, ЯКИЙ ВАМ НЕОБХІДНО ЗАПАМ'ЯТАТИ.

Що сказати під час дзвінка?

01 Опиши
місцевість
чи назви
адресу.

02 Розкажи, що
саме бачиш.

03 Назвись:
скажи своє
ім'я та вік.

МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЇ

Ти побачив(-ла) ВНП.
Що саме розкажеш під час
дзвінка службі порятунку?

ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

Чи знання правил мінної безпеки
змінює поведінку людей на безпечну?
Перерахуйте всі так і ні.

Так, люди змінюють поведінку
на безпечну, тому що:

Ні, люди не змінюють поведінку
на безпечну попри знання правил мінної
безпеки, тому що:

ЗАПИТАННЯ ДО ВСІХ

**Які категорії населення
та люди яких професій
найбільш вразливі
до мінних ризиків і чому?**

НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВІ ДО МІННИХ РИЗИКІВ

*** Сапери / розміновувачі**

*** Фермери, трактористи**

*** Лісники**

*** Власники худоби
та присадибних ділянок,
городів**

*** Працівники критичної
інфраструктури:
які лагодять лінії
електропередач,
водоканали, покриття
доріг тощо**

*** Безробітні чоловіки,
які збирають металолом**

*** Діти, що гуляють
на свіжому повітрі
та не знають про всі
небезпечні місця
й можливі результати
своїх пригод**

*** Люди, що ходять
збирати гриби та ягоди в
ліс, а також деревину**

ВІЛЬНИЙ МІКРОФОН

Ти став(-ла) свідком ситуації,
коли людина постраждала
від міни чи нерозірваного
боєприпасу. Які твої дії?

Якщо став(-ла) свідком, коли людина постраждала від міни чи нерозірваного боєприпасу

01

Не наближайся. Де є одна міна, найчастіше є й інші. Якщо не відомо — це була міна чи щось інше, все одно не наближайся. Наближатися можна, тільки коли на 100 % є впевненість, що людина постраждала внаслідок спрацювання нерозірваного снаряда.

02

Запитай про стан людини, якщо дозволяє ситуація.

03

Повідом за **номером 101** про випадок і за номером 103 — про постраждалого.

**ЧОГО ВИ НЕ ЗАБУДЕТЕ
ПІСЛЯ ЦЬОГО УРОКУ?**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

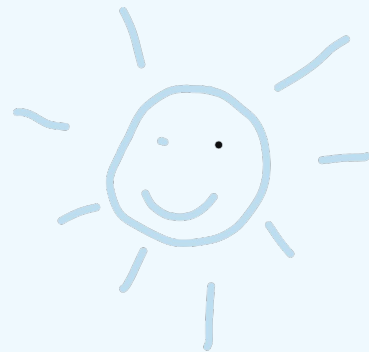
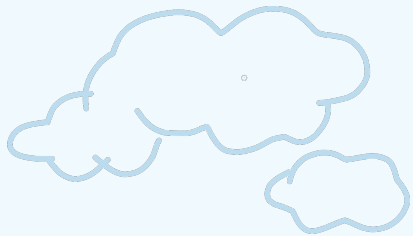

01

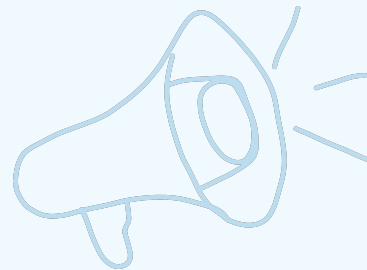
Проаналізуйте конвенції, які стосуються обмеження використання певних типів мін та касетних боєприпасів — причини їхнього створення та ратифікації, і нехтування ними певними країнами.

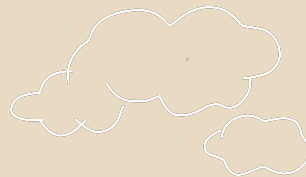
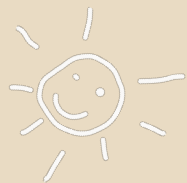
02

Географічне мапування: визначте ділянки небезпечних територій на прикладі конкретної деокупованої громади, які ознаки про це сповіщають, та нанесіть на мапу громади ці зони.

УЧИТЕЛЮ ДЛЯ ДОДАТКОВОГО ВИКОРИСТАННЯ

ТЕСТУВАННЯ

1. У ЯКИХ МІСЦЯХ МОЖНА ЗУСТРІТИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

На узбіччі.

Б

На полі й городах,
що заросли травою.

В

У зруйнованих
будівлях.

Г

Поруч
із блокпостами.

Д

У лісосмузі.

Е

Біля покинутих
машин.

2. ЯКИМИ ІЗ ЦИХ ЗНАКІВ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ ПОБЛИЗУ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Б

В

Г

3. ЯКЩО ЛЮДИНА РАПТОМ ПОБАЧИЛА ПОРУЧ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ, НАПРИКЛАД ГРАНАТУ, ЩО МОЖНА РОБИТИ В ТАКІЙ СИТУАЦІЇ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Підійти
ближче
й перевірити,
що предмет
безпечний.

Б

Не рухатися,
щоб граната
не спрацювала.

В

Обережно
повернутися
дорогою,
якою прийшли.

Г

Забрати
й передати
дорослим,
щоб
знешкодили.

**4. ВИЯВИВШИ НЕБЕЗПЕЧНИЙ
ПІДОЗРІЛИЙ ПРЕДМЕТ, ЗА ЯКИМ
НОМЕРОМ ТРЕБА ВИКЛИКАТИ
ДОПОМОГУ?**

А

Б

В

Г

Д

01

03

104

101

04

5. ЩО РОБИТИ, ЯКЩО РОДИЧ АБО ДРУГ ПРИНІС ДОДОМУ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ?

Можна обрати кілька варіантів.

А

Б

В

Г

Попередити дорослого про небезпеку.

Подзвонити рятувальникам.

Швидко тікати з подвір'я.

Не бити на сполох: треба спочатку дізнатися, чи цей вибухонебезпечний ще робочий.

6. ХТО МАЄ ПРАВО НАБЛИЖАТИСЯ ДО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО ПРЕДМЕТА ТА ЗНЕШКОДЖУВАТИ ЙОГО?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Б

В

Г

Д

Державна
служба
з надзвичайних
ситуацій.

Національна
поліція України.

Поліція
охорони.

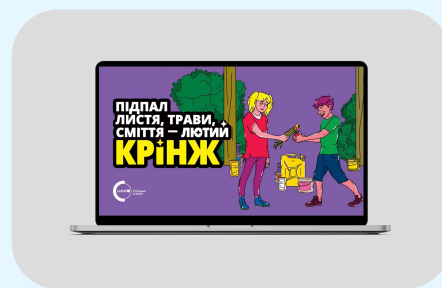
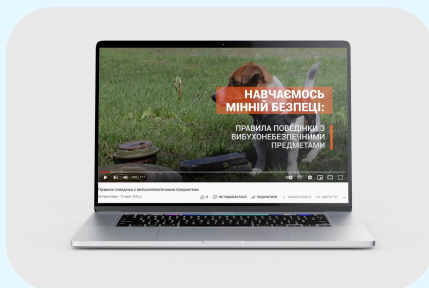
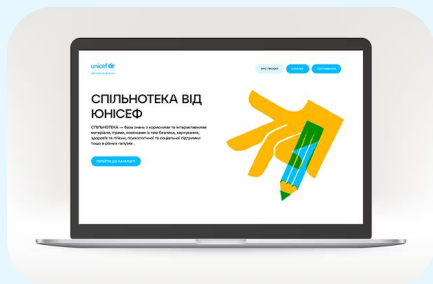
Піротехнічна
служба України.

Міжнародні
організації
з розмінування.

Більше матеріалів на тему мінної безпеки зі СПІЛЬНОТЕКИ від ЮНІСЕФ

Вони допоможуть
як з підготовкою до уроку,
так і з ідеями для домашнього
завдання.

Натискайте на зображення, щоб перейти за покликанням.